

Καὶ πάλιν περὶ συνεταιρισμοῦ.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἔκυκλοφόρει ἐν Ἀθηναῖς τὸ κατὰ τὸν μῆνα Μάρτιον τρίτον φυλλάδιον τῆς Μελίσσης τῶν Ἀθηνῶν, τὸ περιέχον πραγματείαν τινὰ περὶ συνεταιρισμοῦ, ἔκυκλοφόρει συνάμα καὶ τὸ ὅπ' ἀριθ. 141 φύλλον τῆς αξιολόγου ἐν Τεργέστῃ ἐκδιδομένης ἐλληνικῆς ἐφημυρίδος, τῆς Κλεισοῦς, περιέχον τὸ πρῶτον ἄρθρον συγγράψματός τινος, ἐπιγραφούμενου «Τίτα τὰ ἐλατήρια τῆς Ὁλικῆς εὐδαιμονίας τῆς Ἑλλάδος» ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν χρεωγράφων Κ. Ἐδουάρδου Λλεσβούδ, τὸ ἄρρεν τοῦτο πραγματεύεται πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ συνεταιρισμοῦ τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ ταυτότης τῶν ἰδεῶν καὶ ἔκφράσεων τοῦ διασήμου Ἀγγλου οἰκονομολόγου Κ. Ἀλεσβούδ μὲ τὰ παρ' ἡμῶν δημοσιευθέντα προύξενησε τοσαύτην ἐντύπωσιν, ὥστε πολλοὶ καὶ ἐν Σύρῳ καὶ ἐνταῦθα μᾶς ἡρώτησαν σπουδάίως ἀν προϊῆπηρχε συννενόησίς τις μεταξὺ ἡμῶν καὶ τοῦ Ἀγγλου διασήμου οἰκονομολόγου καὶ συγγενόστις μὲν, περιττὸν εἶναι νὰ εἰπωμεν, ὅτι οὐδεμίᾳ ὑπῆρχεν οὐδεμίᾳ ὅμις ἀνάγκη ὑπάρχει συννενοήσεως περὶ πράγματος πανθομολογουμένου, ἵνα συνταυτίσθωσιν αἱ δοξασίαι δύο ἀνθρώπων, ἐστω καὶ κατὰ τοὺς ἀντίποδας τῆς γηῖνου σφαιρίας οἰκούντων. Κατὰ περίεργον δὲ σύμπτωσιν ὁ Κ. Ἀλεσβούδ πραγματεύεται καὶ περὶ ἄλλων ἀντικειμένων, ἐντελέστατα σχεδὸν συμφωνούντων πρὸς δσα ἡμεῖς καὶ ἄλλοι Ἕλληνες κατὰ πολὺ προγενεστέραν ἐποχὴν ἐδημοσίευσαμεν. Τὰ περὶ τούτων ἄρθρα τοῦ διασήμου Ἀγγλου οἰκονομολόγου θὰ δημοσιεύσωμεν καὶ ἡμεῖς κατὰ καθῆκον ἀκολούθως διὰ τῆς Μελίσσης τῶν Ἀθηνῶν. Θὰ λάβωμεν ὅμις τὴν τόλμην νὰ σχολιάσωμεν κατά τι αὐτά, πρῶτον μὲν εἰς τινα χωρία, ἵνα καταστήσωμεν εὐληπτότερον τὸν συγγράφεα δεύτερον δὲ εἰς ἔτερά τινα, ἵνα καταδείξωμεν διὰ πραγμάτων, ὅτι δὲν εἶναι μόνον οἱ μὴ Ἀνατολῖται καὶ ιδίωις οἱ Ἀγγλοι, οἵτινες ἐπραγματεύθησαν περὶ τῶν ἐλατηρίων τῆς Ὁλικῆς εὐδαιμονίας τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ πολὺ πρὸ αὐτῶν ἐπραγματεύθησαν τὰ αὐτὰ ἀντικείμενα μετὰ πλειστέρας μάλιστα λεπτομερείας καὶ Ἕλληνες. Άλλ' ὁ μὲν διάσημος Ἀγγλος δικαιώις θεωρεῖται σήμερον ὡς ὁ μεγαλείτερος εὐεργέτης τῆς Ἑλλάδος διὰ τὰς σορὰς τῷ ὅντι συμβουλάς του ὑπὲρ τῆς Ὁλικῆς εὐδαιμονίας αὐτῆς. Οἱ δὲ τὰ αὐτὰ συμβουλεύσαντες πολὺ πρὸ αὐτοῦ Ἕλληνες ἐθεωρήθησαν ὑπὸ τοῦ Ὀθωνος ὡς ταραχίας,

έρριφθησαν ἐν ταῖς φυλακαῖς καὶ ἐσάπησαν ἐν αὐταῖς, ἔξωρίσθησαν καὶ κατεστράφησαν· ἐδέησε δὲ νῦν ἐκθρονισθῆ ὁ Οὐθων, καὶ γὰρ κατακλονισθῆ τὸ Κράτος, ἵνα ἐπανακάμψωσιν οὗτοι εἰς τὰς ἑστίας τῶν καὶ ἐπαναλάβωσιν ἐν πάσῃ μετριότητι δεσμοῦ. Καὶ ἀλεσθοῦ διακηρύχτει σήμερον, ὡς ἐπαγγελόμενα τὴν σωτηρίαν τῆς Ἑλλάδος. Εἴδε τούλαχιστον νῦν εἰσακουσθῶσιν αἱ εὐχαὶ ἡμῶν σήμερον, ὅτε πανταχόθεν διασαλπίζεται τὸ πρακτικὸν κύρος καὶ ὠφέλιμον αὐτῶν ἀδιαφυροῦμεν δὲ καθ' ὄλοκληρίαν περὶ τῆς πρωτοβουλίας καὶ θάτερον ἀπορεύεται τὸν εὔτυχον εἵστερον ἀντι εἰσακουσθῶμεν σήμερον, περὶ δὲ εἰσακουσθῶμεθα πρὸ τριετίας διότι ἥδη μὲν αἱ δοξασίαι ἡμῶν ὡρίμασται καὶ πανταχόθεν περισσούμενοι τὰ ὅτα τῶν κυβερνώντων, ἀπαιτοῦσαι τὴν ἐταρμογὴν ἢ τὴν ἐκτέλεσιν· ἐν ᾧ πρὸ τριετίας ἔθεωροῦντο ὡς χείμεραι.

Κατὰ περίεργον δὲ σύμπτωσιν, καθ' ἣν ἐποχὴν ἡμεῖς ἔγραφομεν περὶ συνεταιρισμοῦ, οἱ ἐν Γαλαζίῳ ὅμογενεῖς ἐπρχγματοποίησαν αὐτὸν, συνιστῶντες «έπταμελῇ ἐπιτροπῇ», σκοπὸς οὗτης δοτοίας εἴησι ἐργαζεῖν μὲν ἡ προαγωγὴ τῶν ηθικῶν καὶ δινέκτων συμφερόντων τῆς ὀλομελείας, ιδίως δὲ ἡ σύστασις «καὶ ἡ διατήσης ἐκκλησίας, προκαταρκτικοῦ σχολείου, ρουσοκομείου καὶ εἰου δή ποτε ἀλλοιοῦ γιλαρθρωπικοῦ καταστήματος, ἀργομένης ἀπὸ τοῦ κατ' αὐτὴν ἀγαγκαιοτέρου.»

Αμα συστήθείσης τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης συνελέγησαν ἔβδομηκοντάκις χίλιαι διαχριπαὶ ἐξ ἑκουσίου ἔρανου πρὸς πρχγματοποίησιν τοιούτου ιεροῦ σκοποῦ· ἐνεγράφησαν δὲ καὶ ἀπαντες οἱ ἐκεὶ παρεπιδημοῦντες Ἑλληνες ὡς μέλη τῆς ἑταίριας ταύτης. Τὴν θεάρεστον ταύτην φιλοτιμίαν τῶν ἐν Γαλαζίῳ ὅμογενῶν δὲν ἔχουμεν λέξεις ἴκανας, ἵνα ἐπαινέσωμεν κατ' αἰσιαν. Εὖγε σας Γαλαζίοι ὅμογενεῖς πρῶτοι ὑμεῖς ἐλεῖξατε διὰ τῆς ἔθνικῆς συμπεριφορῆς σας, ὅτι εἰς οὐδένα πλέον ἐπιτρέπεται νὰ ταλαχπατῇ τοὺς νόμους τῆς πατρίδος σας· καὶ πρῶτοι ἡμεῖς σήμερον λαμβάνετε τὴν πρωτοβουλίαν, ἵνα καταδείξητε εἰς τὸν πεπολιτισμένον κόσμον, ὅτι εἰς μάτην οὗτος δὲν ἐμερίμνησε καὶ ἐσυμπάθησε πρὸς ἀνάστασιν τῆς Ἑλλάδος, διότι αὐτὴ καὶ σήμερον ἔτι ἔχει τέκνα ἐμάμιλλα τῶν προγόνων τῶν. Διπούμεθα διότι δὲν δινάμεθα νὰ δημοσιεύσωμεν ὀλόκληρον τὸν κανονισμὸν τῆς ἐν Γαλαζίῳ Ἐλληνικῆς κοινότητος περὶ συνεταιρισμοῦ.

— Αἱ περιστάσεις πολλαὶ τοῦτον τὸν κανονισμὸν επιτίθενται
τετμάνιον μετ' εαυτῷ πολλούς τετμάνους τοῦτον τὸν κανονισμὸν
ὑπότετμαντεύεται πολλούς τοῦτον τὸν κανονισμὸν
τετμάνιον μετ' εαυτῷ πολλούς τοῦτον τὸν κανονισμὸν